

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apáczai-utca 3. sz.

A lap szellemi részére vonatkozó közleményeket a szerkesztőség címére kérjük beküldetni.

Egy hasábos petitsor 5 kr. Hirdetés-bélyeg 30 kr.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézhetők.

LAPTULAJDONOS:

A SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DR. PERSZ ADOLF.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre . . . 6 frt — kr.

Félévre . . . 3 > — >

Negyedévre . . . 1 > 50 >

Egy hónapra — > 60 >

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 8 frt — kr.

Félévre . . . 4 > — >

Negyedévre . . . 2 frt — kr.

Egy hónapra — > 80 >

Vidékre postán szállítva:

Egész évre 10 frt — kr.

Félévre . . . 5 > — >

Negyedévre . . . 2 > 50 >

Egy hónapra 1 > — >

Egyes szám ára 4 kr.

Adózási rendszerünk.

Dr. Wekerle Sándor, nyugdíjazott pénzügyminiszter előtt, nagy sikerei miatt, levesszük a kalapunkat (ha még az adóvégrehajtó el nem vitte).

Ebben a mi kis országunkban mesés eredményeket ért el. Az italmérés megváltása, a valuta be nem fejezett rendezése, a temérdek arany beszerzése, az urbéri kárpótlás megnyujtása, a bélyeg és jogilleték fölemelése, a bortermelés megrágitása mind-mind olyan sikerek, melyek az adózó zsebeiből nemcsak kihúzzák a pénzt, hanem a közforgalom ezen eszközeinek kutatása közben ki is forgatják azokat.

Édes mosoly kél ajkainkra, mikor azokat a dicséreteket halljuk, melyek államháztartásunk magas bevételeiről szólnak, és megvetőleg nézünk a szocziálista mozgalmakra, azután meg a mindennapi kenyér után esengőkre, a munkanélkül levő emberekre s ha felénk nyujtja valaki kezeit, rámutatunk az államháztartás óriási bevételeire.

Ki venné azt észre, hogy az alföld földműves emberei a hegyekre húzódnak és itt törekednek a sovány földből megszerezni, amit a kövér föld megtagadott.

Az agrár szocziálisták épen a mi országunkban, ebben a Magyarországon, szomorúan neveléses valami.

A mi népünk, a józan magyar nép szeret dolgozni és van ereje, kitartása ahhoz, hogy fáradhatatlanul dolgozzék.

A földmunkánál erejével és ügyességével többet ér minden más népnél.

És mégis agrár szocziálista lesz.

Ragaszkodik a földhöz, életeleme a földművelés, a marhatenyésztés és mégis eszköz lesz az ámitók kezeiben.

Az állami bevételek túl magas összege rájuk nem hárít vissza semmit.

Az alföld kis holdas birtoka meg van terhelve adóval, ármentesítési díjakkal, ezek sallangjaival úgy, hogy a nép a boldog vidékről oda kívánczik, ahol nem fenyegeti az ármentesítés díja.

Ma még magas áron eladja ingatlanait, azután lesz szegény ember, koldus szegény, akin a földjeért kapott pénz nem segít.

A napszámosok degradált földművelő beveszi magát a nagyobb városokban, ahol téglá, szemét és más hasonmű tárgyak hordásával keresi kenyerét, s mert mint napszámosnak adója nincsen, hát örvend, hogyha nem találkozik a már oly sokszor meggyűlölt adóvégrehajtóval.

A városok népe tehát beköltözéssel szaporodik és mivel a lakások legnagyobb része bérbe van adva, fizet a háztulajdonos házbéradót.

A városok lakosai tehát a mellett, hogy tartják az ország szegényeit, még a házbérből levont 20% adót, ennek 30% pótdóját, községi adót, utadót és a jó ég tudja, mimindent nem fizetnek.

Mikor azután ilyen helyeken a rengeteg nagy teher miatt szűnik a munka, a napszámos elem olyan helyet keres, ahol kenyerét megkeresheti, s ha nem keresheti meg, hát lesz belőle agrár szocziálista.

Évek óta gyötrik népünket azzal az állami magas bevételekkel, évek óta mutatnak rá a nagy sikerekre és nem látják meg alant azokat a kis, megvetett sikereket, amiket a mások vagyonát közprédál mutogató ámitók elérnek.

Franciaországban nevezetes példa III. Napoleon kormányzása.

Trónra jutása előtt küzdeni kellett a rettenetes hatalommá nőtt szocziálistákkal, trónról való lebukta után ismét rettenetes válságot idézett elő a szocziálisták és III. Napoleon uralkodása alatt hogyha lármázott is, hangja nem hatott, munkával, dologgal volt elfoglalva a munkás, volt mit veszítenie, hát nem állott elő követelésekkel és nem vérzett polgárháborúban.

A mi adórendszerünk — mert ebben liberálisok nem vagyunk — teremti a szocziálistákat mindenütt és fogja teremteni mindaddig, amíg csupán elvesz, de nem ad érte semmit.

Mesterségesen szegényít és e mellett hirdeti az állami bevételek óriási mennyiségét.

A föld, ami eddig éltető erőnk volt, már számos éven át haragszik reánk, pedig mi nem vagyunk okai, hogy mesterséges uton veszik el terményeit, ha már leszedtük róla.

Julius.

Tiszta dolog.

A letárgyalt és megszavazott orsz. költségvetési törvényjavaslat odaitélése (appropriációja) fölött a pártok hatalmas mérközésének utolsó napján az utolsó szónok hatalmasan becsapta az ajtót.

Az a misztikus homály, mely a közjogi ellenzék kettészakadásának valódi okát, s az egyik elszakadt fél kormánytámogató eljárásának czélját fedi, — kezd lassan áttetszővé lenni.

Azon körülmény, hogy a székbali secessisták leginkább a többé-kevésbé bevallott protestáns szellemű politikai irányzat szóvivői: emlékeztet bennünket a komáromi ref. zsinat után csakhamar egyházkerületi tanácsossá megválasztott, s ezzel rehabilitált Eötvös Károlynak Székesfejevárott tett abbéli nyilatkozatára, hogy az akkor felszínre került egyházpolitikai reformok csak nyitányát képezik a további radikális ujitásoknak.

Mindenki tudja, mit kell azok alatt érteni.

És attól kezdve az események figyelmes szemlélője sejtette, láthatta, mint közelednek egymáshoz azok a tényezők, melyek a nyitány befejezte után a további radikális ujitásokra készek és képesek.

A székesfejevári hely. egyházkerületi gyűlés óta kezdődött Eötvösnek settenkedése saját pártja akla körül, ahonnan csakhamar magával vitte azt a tiz honatyát, akik az egyházpolitikai törvényjavaslatok keserves vajadásai közben a legféltelenebbül viselkedtek.

E javaslatok törvényekké válván, az ország szemtanuja lön egy újabb jelenetnek, midőn már 40-en váltak ki a függetlenségi pártból, s az ajtón kívül ismét Eötvös Károly várta őket, hogy elvü keblére szorítsa.

Most azután Eötvös megerősödött gárdájának egyik tette vágyó tagja, Beregmegye tiszaháti kerületének képviselője, Uray Imre volt az a bátor férfiú, ki az appropriációs vitát igen nyílt és őszinte nyilatkozattal zárta be; igazat

adván a sajtóban már emlegetett azon hirnek, hogy t. i. a függetlenségi párt bomlása lényegileg *felekezeti alapon való csoportosulás*.

Természetesen a protestáns felekezeté, a kormány támogatására, a további radikális reformok megindítása, támogatása és biztosítása érdekében.

Uray képviselő ur t. i. leplezetlenül kijelentette, hogy *az egyházpolitika csinálását tulajdonképpen a munkácsi várbörtön kibővítésével kellett volna kezdeni, abba felül a kath. papokat, legalul pedig az ország hercegprímását bezárni.*

És ezt a kijelentést Eötvös új pártja és a vele szövetséges kormánypart megéljenzte; a képviselőház elnökének pedig e nyilatkozat ellen nem volt egyellen rendreutasító szava sem!

A homály eloszlott — tisztán láthatunk.

Ime! ez tehát az egyházpolitikai törvények végrehajtásában megígért szelidség és kiméletes bánásmód.

Több szavunk nincs. De — maneat alta mente repostum!

Hol az egyenlőség?

Egy rövid hónap alatt a harmadik felség-sértési per fordult meg a budapesti sajtóbírószék előtt. A két első esetben »klerikálisok« üttek a vádlottak padján, el is verték rajtuk a port alaposan. A liberális sajtó szörnyen megbotránykozva mutatott az elítéltekre: ime a klerikálisok megtagadják már a köteles hűséget is a korona felkent viselője iránt. Most hírneves liberális újságíró volt a vádlott: Gelléri Miksa, a »Hétfői Újság« szerkesztője. Mikor a decemberi törvények szentesítése késett, nagy volt a fájdalom a »Hétfői Újság«-nak. Fájdalmát »A király mulat« felírásu cikkben öntötte ki, melyben leplezetlen azt mondotta az uralkodóról, hogy az ország dolgait mulatozás kedvéért elhanyagolja és hogy az ország ügyeinek rendezésében idegen besugásoknak enged. A helyett hogy szentesitené a másfél hónapja felterjesztett javaslatokat vadászni megy Welszbe, nem rókára, hanem csak közönséges klerikális kuzaszra. A budapesti esküdtek csodálatos bölcseséggel 8 szóval 4 ellenében nem találták vétkesnek a vádlottat és így felmentették. Gyönyörűséges igazságszolgáltatás! Az egyik keve-

sebbet mond és elítéli, a másik hatványozottan többet — és felmentik.

Meggondolták-e az esküdtek: mi következik az ő salamoni ítéletükből?

Ez a verdikt azt jelenti, hogy valakire azt fogni, hogy kötelességét nem teljesíti, hogy hivatalos teendőit elmulasztja — nem becsület-sértés. Ebből a verdiktből az következik, hogy Magyarország királyát arról vádolni, hogy országa dolgaival nem törődik, hogy a kormányzásban idegen besugásoknak enged — nem felség-sértés! Ugyan — kérem — mit fognak akkor az esküdt urak sértésnek tartani?

Bizonyára nem veszik az esküdt urak sértésnek azt sem, — ezen ítéletük után jogosan nem is vehetik ha — nyíltan kijelentjük, hogy ez alkalommal ők sem teljesítették kötelességüket. Az lett volna szigorú kötelességük, hogy megvédelmezzék a királyi tekintélyt és e helyett tették azt a minősíthetetlen sértést, melylyel a vádlott a legmagasabb tekintélyt illette.

(— a.)

Latkóczy visszalép.

Tudvalevőleg Latkóczy államtitkár az ellenjelöltje ifj. gróf Zichy János néppárti képviselő-jelöltnek a nyitrai kerületben. Mint nekünk Nyitráról jelentik semmi reménye sem lehet Latkóczynak a megválasztáshoz. Hasztalan a kormánypart minden erőlködése, hasztalan minden képzeletet fölül muló pressziója, a néppárti szavazópolgárokat nem képesek eltántorítani. Birák, jegyzők s más községi elöljárók vagy lemondanak állásukról, hogy szabad működésükben semmi se gátolja, vagy pedig nem hallgatva a szolgabíró uraimék szavaira, parancsára sőt fenyegetésére nyíltan a néppárti jelölt mellett foglalnak állást. Az ifju képviselő-jelöltet körutjában a megye előkelőségei, a papság s Zelenyák országgyűlési képviselő, ki tót nyelven beszél a néphez, kísérik. A nép a ráerőszkolt Latkóczy zászlókat bevonta s mindenütt a Zichy zászlói lobognak. A néppárt biztos győzelmének tudatában Latkóczy vissza fog lépni. (E hírünket a budapesti lapok megerősítik.)

Lapszemle.

Budapest, 1895. március 8.

A Magyar Állam jól megérdemelt leczkértetésben részesíti a zsidó liberális lapokat azért a mit a prágai biboros érseknek római utjáról s az ottani állítólagos kudarcáról irtak.

A „TISZANTUL“ TÁRCZÁJA.

Egy újabb fajta gigerli.

Pözl E. után: Dr. Margitai.

A mi ellenállhatatlan polgártársaink és barátaink, a gigerlik, páratlan karriert csináltak azóta a hogy szerencsém volt őket, évekkal ezelőtt, tisztelt olvasóimnak bemutatni. Dicsőségük messze elhatott, túl Bécs határain; a legkisebb vidéki város is ismeri már őket legalább nevükről, sőt a német birodalomban*) is ép oly szakértelemmel beszélnek immár róluk, mint a párisi psütt-ökről, anélkül persze, hogy utánoznák őket. Bécsben, írásban és képbén, szindarabokban sőt utóljára már suszter-reklámokon is annyira ünnepezték őket, hogy immár minden két esztendő gyermek tudja mi és ki a gigerli. Csak épen a gigerli maga nem tudja — csodálatos dolog — hogy ő az, vagy legalább teszi magát, mintha nem tudná!

Fogadni mernék rá akárkivel, hogy az összes bécsi gigerlik között egy sincs, aki nagyon el nem csudálkoznék, ha valaki szemtől szembe azt mondaná neki: »Őn gigerli!« A felelet mindig ez lenne: »Mi jut eszébe? Én nem vagyok gigerli, hanem X és Y, ezek már telivér-gigerlik, nézze csak meg egyszer őket!« Hogy az illető urak ő hozzá hajszálíg hasonlítanak, azt persze minden ember látja csak ő nem, s mivel így mindegyikük csak a másikat

tartja gigerlinek természetes, hogy mindnyájan olyan gondatlanul járnak kelnek mintha sohase irtak volna róluk mulatságos történeteket.

E boldog gondatlanságban támadnak azután egyik-másik gigerlinek csudálatos ötletei, az öltözködésre vonatkozólag. Ma már különben öltözködésük némely formái, melyek egykoron hirük-nevüket megalapították teljesen elavultak, s ujjaknak adtak helyet. Így a többi közt a híres fölgürt nadrág helyébe másik lépett. Ezt az ujjat általában kurtán viselik, alul igen szűk fölfelé jelentékenyen bővül annyira, hogy járás közben körülbelül azt a bájos látványt nyújtja, mint a hátulgombolós nadrágok, melyeket legkorábbi ifjuságunkban viseltünk. Az egykori portásbotot egy ezüstfogantyus mankó váltotta fel, melynek azonban oly magasnak kell lennie, hogy azt az egykori Suervyable-viselet szerint foganatyuja alatt megfogni s előrefordított tenyérrrel egyuttal rátámaszkodni lehessen. A téli kabát, amelynek e hideg ellen kellene védeni gazdáját elől kerekén ki van vágva és zsinórozva. Csak esős időben viselik. Erős hidegben az igazi gigerlik rövid, sárga, nyári felöltőben járnak, hogy magukat előnyösen megkülönböztessék a többi, fázó emberiségtől. Az előkelő gigerlik azonfelül a fehér gallérral párosult színes inget fehér, ránczolt mellü inggel cserélték fel. Eránczok alatt béke és háboru rejlik a gyöngye nem számára. Ha én nő volnék a békét választanám, ilyen szép gavallérnak ránczolt előingére borulni, hasonlíthatatlan gyönyörűség lehet az! E mellett tökéletesen veszélytelen, mert a gigerli nem képes lehajtani fejét, hogy csókot adjon.

Ez nem túlzás, de tény. Nemrég alkalmam

A **Hazánk** azt mondja, hogy a tegnapi nap politikai eseménye gróf Apponyi Albert nagyszabású beszéde volt. Soha még a magyar parlamentben ily érdekes, tanulságos és hatására nézve megrázó szónoklatot el nem mondtak. A nemzeti büszkeség megalégedésével tekinthet az ország Apponyinak kimagasló államférfiúi alakjára, ki a politikai jellemnek, az elvhűségnek, a hazafias kötelességérzésnek oly magaslatán állott ma a törvényhozás előtt a melyre még a nyugoti nagy művelt nemzetek is csak mint mintára tekinthetnek.

A **Nemzeti Ujság** az Apponyi tegnapi beszédét méltatja nagy elragadtatással s azt mondja, hogy e beszéd kimagasló momentumata lesz mindenkör a magyar történelemnek.

A **Pesti Hirlap** az Apponyi tegnap aratott szónoki babérait igyekszik megtépdensni, de mint örömmel constatáljuk, nagyon kevés sikerrel. Szemére hányja Apponyinak ismert nemzeti követeléseit s majdnem nyílt szavakkal azt mondja neki, hogy hazudik.

Az **Egyetértés** szintén Apponyi Albert hatalmas szónoklatáról ír. Ezen szónoklat hatást keltett nemcsak az ellenzéknek, hanem az erkölcsi gyöngeség teljes tudatában szégyenkező jobboldalon is, és legjelentősebb és legérdekesebb fejezete az, mely a megkísérlet, de meg-hiusult fuzióra vonatkozik.

A **Nemzet** rendkívül bombasztikusan és frázisoktól hemzsgő cikkben támad Apponyinak s a többi közt azt mondja beszédéről, hogy abban nincs egy mákszemnyi államférfiúi gondolat sem. (Itt lenne az ideje, hogy szegény Apponyi a »Nemzet« iskolájába menne államférfiúi gondolkozást tanulni.)

A **Magyar Hirlap** az Apponyi tegnapi remek beszédéről azt írja, hogy ha azt nem a közvetlen hatás alatt, hanem a kritika hideg szavaival bíráljuk, akkor a beszéd értéke nagyon alá fog szállani s igyekszik pontonként kimutatni, hogy hol tévedett Apponyi.

A **Magyarország** az Apponyi és Ugron tegnapi beszédéről ír. Habár Apponyi nem is áll vele egy állásponton, mindazonáltal nagyon megdicséri s azt mondja, hogy az ellenzék részéről az utóbbi időben kifejtett ostromnak a különben is megkorhadtt kormánypart nem fog már sokáig ellenállhatni.

A **Budapesti Hirlap** Apponyi Albertnek a képviselőházban elmondott beszédéről ír. Deák Ferencnek a felirati vitában vagy a kiegyezés-

volt a bécsi gigerlik látható fejét egy társaságban beható vizsgálat alá vennem. Ez nem az a régi gigerli-főnök már, akit igénytelén, eléggé föl nem tűnő viselete következtében nyugalomba helyeztek, hanem egy becsvágyó ifju erő, akinek révén még nagyszerű dolgokat fogunk megérni. E fontos állásra fölmagasztaltatván, első tette egy lila-jaquette választása volt, amely minden tökéletesség összefoglalójának nevezhető. Először is nem lehet összegombolni, hogy a lila-mellény alatta látható legyen. Másodszor a lilamellény is annyira ki van vágva, hogy az egész ránczolt előing szabadon marad. Harmadszor a tenyérryi széles jaquette-gallér oly mesterileg van szabva, hogy a fehér gallér, teljesen érvényesülhet.

De micsoda gallér! Képzeljünk egy igen-igen magas, végtelékig keményített chiffon-kürtöt. Ezen nyugszik az áll oly magasban, hogy ott már igenis érezhető hideg lehet. Ha viselője egy normálisan feljett hölgyet meg akar csókolni, elébb egy székre kell föltennie; mert ő a legjobb akarat mellett sem hajolhat le. Mikor eléje tették a levest, lefelé kancsalított s így szerzett némi halvány képet a tényállásról (már mint a levesről.) Azután előretolta a fejét, annyira, hogy az függőlegesen állott a tányér felett, maga elé meredt s kanálával bizonytalanul tapogatódzott az asztalon. Végre kihálászott egy kanállal s addig tátogott e természetellenes helyzetben, míg a kanál üresen nem került föl a mélységből. Majd ismét hátratámaszkodott, nagy óvatossággal kacsintott egyre le a mélybe, miközben egy gyenge mosoly hirdeté. menyire örvend a procedura sikerén.

*) Sőt Magyarországon is. Aki nem hiszi tegyen egy márciusi sétát a főutcán.

ről mondott történeti nagy beszédei óta jelentősebb beszédet nem mondtak Apponyi záró beszédénél. Új korszakot lát nyilni s Apponyi az egyetlen a ki az időt látja. Amit pedig ma mondott, az az idők járása szerint vagy politikai ultimátuma, vagy testamentuma.

A **Pesti Napló** megint egykori ideáljának: Apponyinak támad, tegnapi beszédjéért, s azt mondja, hogy ebben a beszédben kevés logikát és még kevesebb morált lát (!!!) — Valóban nagyon érdekes, mikor a »Pesti Napló« tart a morálról leczkét, mikor ettől a fogalomtól épen ő áll a legtávolabb.

A **Neues Pester Journal** az Apponyi beszédéről ír s ezt formailag szépnek, de helytelennek tartja.

A **Pester Lloyd** Apponyi beszédjéről ír s hogy mily bírálatban részesíti, azt mindenki elgondolhatja, ha annyit megemlítünk, hogy Apponyit Don Quichotte-hoz hasonlítja.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése.

Márczius 8.

A vita halasztása a mai napra az ellenzéknek erkölcsi nyereséget igen is hozott, mert Apponyinak valóban műremek számba menő szónoklatára adott időt; de egyntal veszteséget is okozott, mert a tegnapi ülésen legalább 10 képviselővel erősebb volt az ellenzék, mint ma.

A kormány többsége 56 szavazattal jutott kifejezésre. De a magyar parlamentben még ilyen csufos győzelmet egyetlen kabinet sem élt meg. A különbséget az ellenzék és a kormány között a tegnapi és a mai nap összehasonlítása fejezi ki. Tegnap Apponyi és Ugron beszédei után, ma Bánffy leczkefelmondása következett. De minő felmondása! — — — Nincs az a szerény igényű falusi tanító, aki Bánffyt ez után a produkezió után menten meg ne buktatta volna. A egész beszéd — enyhén szólva — rosszul sikerült mondatokból, akadozásokból és ugynevezett puskázásból állott. Szerencse, hogy szép öreg betűkkel le volt írva, mert különben a beszéd elején már el kellett volna rendelni a szavazást, hogy a

A gallér magas volta következtében a kést és villát is másképp kezelte, mint más becsületes ember. A villát úgy fogta meg és forgatta, mint a kanalat szokás, a kés gyöngéden lebegett hüvelyke és mutatójaja között. Rendesen semmi sem volt a villán, mire szájához ért, mert csak úgy vakon döfögte azt az ételbe. Ha egészen biztosan meg akart kaparítani egy falatot, úgy hátra kellett támaszkodnia, mint a papnak az oltárnál. Egy szóval inséges volt azt még csak nézni is:

Hanem ekkor azután világos lett előttem, kitől ered a kesztyű fölakasztatásának legujabb nuance-a, ami az előszobában majd kiszúrta a szememet. A ruhafogas ágain tudniillik úgy volt két angol kesztyű fölakasztva, mintha utmutatók volnának. Rá is mutattak a gigerlik látható fejére. — Nyilvánvaló, hogy ezek a kesztyűk nagyon kidömbörítják a zsebet, a kalap karimájába gyűrni elesélt dolog, nagyszerű eszme hanyagul a fogásra huzni — Hochchie!

Egy másodrangu gigerli ült a divatvezér szomszédságában, s iránta rendkívüli tiszteletet tanusított. Epen a balétról beszélgettek.

— Mit csinál a »Pupperl«? — kérde a magas gallér egy maecenás hangján.

— Pupperlt régen nem láttam már! — felelt az adjutáns, — azt mondják, nincs pénze.

— Tant pis. Hát a Dickerl?

— Még mindig a Luluval?

— Az megfoghatótlán, Hogy nem tud vele betelni, ávvál a gigerlivel!

Sokat adnék érte ha megláthatnám azt az urat, akit a legujabb kesztyű-mance föltalálója gigerlinek nevez. Jól nézhet az ki!

rossz diákok a jó felvigyázó bácsi (Szilágyi) kimentse a zavarból.

Hogy eszmei tartalma a beszédnek nem volt, azt nem szükséges mondanom se. Az Apponyi és Ugron érveléseivel szemben olyan volt ez a szerény próbálkozás, mint mikor a robogó gyorsvonatnak neki megy egy elszédült — szűnyog.

Az ellenzék nem is mulasztotta el közbeszólásaival zavarni a »szónokot«, ki zavarban azt sem tudta, hogy a közbeszólókra veszen-e egy mérges pillantást, vagy a »puskának« kaligraficze irt betűit silabizálja.

Az egész jelenet nem annyira komikus, mint inkább szálnalmas benyomást tett. A kormány legelkeseredettebb ellenségének is eszébe jutott a blamázs, mely Magyarországot éri ilyen miniszterelnöki produkezió után.

Hogy a kormány mégis győzött a szavazásnál, azt csakis a tatár segédsapatoknak köszönheti: a horvátoknak és szászoknak, mely utóbbiak egy vasuttal lettek lekenyerezve és hűségükben megerősítve,

*

Ülés kezdete 10 órakor.

Elnök: Szilágyi Dezső.

Jegyzők: Josipovich Géza, Schober Ernő, Bartók Lajos.

A kormány részéről jelen vannak: Bánffy Dezső báró, Perczel Dezső, Lukács László, Erdélyi Sándor, Wlassics Gyula, Dániel Ernő, Josipovich Imre.

A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után

Elnök jelenti, hogy Perczel Dezső és Lukács László megválasztott képviselők mandátumai a törvényes 30 napon belül kérvénnyel meg nem támadtatott. Véglegesen igazoltatnak.

Bánffy Dezső báró miniszterelnök bemutatja az 1894. évi negyedik negyedében szükségesnek mutatkozó tulkiadásokról szóló jelentést.

Következik a napirend:

Az 1895. évi költségvetés folytatólagos tárgyalása.

Hermann Ottó személyes kérdésben szólal föl. Reflektál Ugron Gábornok a personális uniora tett megjegyzéseire.

Elnök figyelmezteti szónokot, hogy beszéde tullepi a személyes felszólalás keretét, mire Hermann Ottó beszédét befejezte.

Ugron Gábor szólásra jelentkezik.

Elnök: Figyelmezteti a képviselőket, hogy felszólalásaiknál jelezzék világosan, hogy személyes kérdésben vagy szavaik helyremagyarázása címén kérnek szót. Eddig nem tartották meg e tekintetben szigoruan a házszabályokat, de ő megtartani kívánja. (Általános helyeslés.)

Ugron Gábor: Ha Hermannak nem kell a personális unió, úgy legyen bátorsága megmondani, hogy mi kell neki. Magyarország e sarkalatos törvényét mindenkinek tiszteletben kell tartani és respektálni.

Elnök: Nem vesz észre Hermann Ottó beszédében semmi olyast, ami elnöki figyelmeztetést provokált volna.

Bánffy Dezső báró miniszterelnök: Utóbbi időben oly tárgyalási modor kapott lábra a házban, mely nem válik dicséretére a parlament tisztességének. (Óriási zaj. Felkiáltások: Halljuk az elnököt! Utasítsa rendre a miniszterelnököt!)

Sem ő, sem pártja nem kívánja az ellenzéki szónokokat a személyeskedés terén követni. (Nagy zaj. Elnök csenget.)

Elnök: A támadások oly élesek voltak, hogy az éles védekezés teljesen jogosult. (Nagy zaj!)

Bánffy Dezső báró miniszterelnök: Azok az éles támadások, melyek a tuloldalón elhangzottak, nem fogja emelni a pártoknak prestizsét. (Óriási zaj. Elnök csenget.) Bármit mondanak is az ő politikai multjáról, ő azt felemelt fővel elmondhatja, hogy kötelességét legjobb ereje szerint mindig teljesítette.

Polónyi Géza: Az utolsó dijnok is teljesíti kötelességét.

Bánffy Dezső br: A kormány programjában részletesen nyilatkozott. A kormány programját a maga teljességében megakarják valósítani. Végrehajtja az egyházpolitikai programot, úgy hogy a felekezetek érzékenységét ne sértse. (Óriási derűtség. Hallottuk már!)

Elnök: Felszólítja Ugron Zoltán képviselőt, hogy a padot ne üsse. (Nagy derűtség.)

Bánffy Dezső báró: A kormánynak ismeretes gazdasági politikája is... (Elakadva benéz irásába.)

Polónyi Géza: Engedjük meg, hogy felolvassa beszédét. (Nagy derűtség.)

Bánffy Dezső báró: Polónyinak megjegyzi, hogy igenis irott beszéddel rendelkezik s bele kell abb néznie, mert ő nincs abban a helyzetben, hogy megtudja tanulni. (Nagy derűtség.)

A kiegyezési törvényre azt mondták, hogy az fejleszthető s megváltoztatható.

Nem ez a kérdés... Nem ez a kérdés... (Felkiáltások a baloldalon: Na! Na! Hát mi a kérdés?) hanem az, hogy szükség van-e a megváltoztatására vagy nincs? Hát ő a leghatározottabban mondhatja, hogy arra nincs szükség s épen a kiegyezési törvény biztosítja Magyarország megerősödését, fejlődését.

Hosszasabban vitatkozik Apponyi Albert gróf beszédével s nem tartja jogosultnak Apponyi ugynevezett nemzeti követeléseit, mert hisz azok a honvédség megalkotásában már végre vannak hajtva. (Ellenmondások a baloldalon.) Abban nincs sérelem, hogy a katonai nevelést nem törvényhozási uton, hanem rendeletek útján szabályozzák. A rendelkezés ezen a téren a hadesreget illeti. A magyar önkéntesnek meg van engedve, hogy a tiszt vizsgálatot magyar nyelven is letehesse, természetesen tudnia kell azért németül is. (Óriási nagy derűtség.)

Egy magyar katonai akadémia felállítása szerfölött veszedelmes volna... (Nagy zaj.)

Szabó László: Botrány!

Bartha Miklós: Miket beszélhet ez az ember titokban, ha nyiltan így beszél.

Elnök figyelmezteti az ellenzékot, hogy közbeszólásokkal a szónokot ne zavarja. (Gunnyos felkiáltások: Hát szónok Bánffy báró?)

Bánffy Dezső báró miniszterelnök: Veszélyes volna a magyar nyelvű katonai akadémia felállítása azért, mert megbontaná a hadsereg egységét.

Madarász József: Egy magyar ember beszél így?

Bánffy Dezső báró: Felhozták azt, hogy külföldi képviselleteinknél állami önállóságunk nem jut eléggé kifejezésre. Ez állítás tévedésen alapul. A fekete-sárga zászló mellett ott van a magyar lobogó is.

Bartha Miklós: Hát a közös pecsétek?

Bánffy Dezső báró: A közös pecsétek kérdésében a tárgyalások most vannak folyamatban s ő reméli, hogy a megoldás mindenkit ki fog elégiteni.

A magyar benső udvartartásról legközelebb fog ő felségének jelentést tenni, de természetesen, az nem úgy fog megvalósíttatni, mint azt sokan óhajtanák. (Gunnyos nevetés a baloldalon.)

Ezekben kívánt röviden a felvetett kérdésekre felni; ezeket nem tartja elég értékeseknek arra... (Nagy derűtség. Felkiáltások: Mi sem!) hogy miattok a bizalom a korona és a nemzet között megzavartassék; valamint nem tartja az okokat elég fontosaknak arra, hogy azok az egy alapon álló pártok egyesülését megakadályozzák akkor, amidőn oly nagy kérdések várnak megoldásra,

A kormánypárt bírja a korona bizalmát s elég erős arra, hogy az ügyeket... az ügyeket tovább vezesse. (Nagy zaj a baloldalon.)

Szapáry Gyula gróf »egy újabb elméleti katonai kérdés megoldási reedszert« vetett fel, melylyel egyet ő nem érthet. (Óriási zaj a baloldalon.)

Kéri a házat, hogy adja meg neki az eszközöket az ügyek vitelére, szavazza meg a költségvetést s vesse el Apponyi Albert gróf és Ugron Gábor határozati javaslatait. (Éljenzés a jobboldalon. A baloldalon taps.)

Elnök: Kéri a házat, hogy tegyék lehetővé a tanácskozás befejezését.

Bartha Miklós: Hát mi vagyunk okai az ilyen beszédnek?

Elnök: A közbeszólások is nagy okai.

Jelenti ezután, hogy három részből is névszerinti szavazást kértek, melyet ezennel elrendel.

A kérdést így teszi fel: Elfogadja-e a ház a pénzügyi bizottság jelentését, igen vagy nem? Ha elfogadja a ház, Ugron és Apponyi határozati javaslatai elesnek. A szavazás sorshuzás utján a B. betűnél kezdődik.

Megejtetvén a szavazás, az eredmény a következő:

Igennel szavazott vagyis a költségvetési törvényjavaslatot elfogadta 222 képviselő.

Nemmel szavazott 166 képviselő.

Távol volt 62 képviselő.

A törvényjavaslatot tehát a ház 56 szöbbséggel elfogadta.

Következik a részletes tárgyalás.

A czímmel

Helpy Ignác szólalt föl.

Az élet célja.

Irta: Dr. Székely István.*

Mi végre az ember a világon? Mit keres az öntudatlan természetben, a lelketlen anyag mellett a szellemi lény, az értelmes és szabad lény? Mi célra van e gyöngye teremtmény, a természet erőinek tehetetlen játékszere, ez az ingatag, törékeny nádszál, mely minden gyarlósága mellett is nagyobb, nemesebb, többet ér az egész oktalan gépnél, melyet világegyetemnek nevezünk? Mi a rendeltetése ennek a testhez lánczolt léleknek, mely mindig kutat, mely mindenre kíváncsi, melynek szíve tele van kielégíthetetlen vágyakkal? mely mindig szeretni akar, soha meg nem nyugszik, folytonosan küzd és munkálkodik s nagyratörő szellemével az eget ostromolja?

Az emberiség eszét és szívét mindig kínozták és kínozzák e kérdések. Már az óvilág bölcsői sokat törték rajta fejüket; miközben botlottak nagyokat, de a titok maradt. Isten azonban nem hagyta sötétben botorkálni az embert, hanem segítségére sietett a kinyilatkoztatással. És e nagy kérdésekre, e fejszédítő, szívet marcangoló problémákra ma a kis gyermek kátéjából okosabb, igazabb és megnyugtatóbb feleletet ad, mint az ó- és újvilág minden bölcsői együttvéve. Aki még ma sem ismeri az élet célját, kérdezzen meg egy iskolás gyermeket: mi végre teremtett téged az Isten? S a felelet az lesz: hogy őt megismerjem, szeressem, neki szolgáljak és ezáltal örökre boldog legyek.

A modern világnézetbe, mely az embert csak finomabb szervezett állatnak, a mindenség fejlődésében a legmagasabb fokozatnak, öntudatlan erő vagy akarat művének tartja, Istent, gondviselést, tulvilági életet, természetfölötti rendet el nem ismer: ebbe a Büchner, Hegel, Schopenhauer-fözte, Zola garnirozta századvégi világnézetbe persze, hogy nem illik be a ker. vallástól kijelölt végezt. De hát azután mit tesz a divatos filozofia ennek helyébe? Az egyénnek földi boldogságát: a testi és szellemi élvezetet; vagy az emberen kívül álló ideálokat: tudományt, erényt, közbót; sőt vannak, kik az életet czéltalan nyomoruságnak tartják, az ember üdvösségének pedig a megsemmisülést, a nirvanát.

Apelláljuk meg a kérdést a tévedések és szenvedélyek forumától, a józan észhez és szívhöz, lássuk, belenyugodhatunk-e ilyen élet-célba.

*

Kérdés először is, lehet-e az egyénnek földi boldogsága az élet célja?

Ketségtelen, hogy az életet kellemessé tenni, az élet örömeit élvezni, erre törekedni, ennek eszközeit megszerezni — amennyiben az erkölcsbe és jogba nem ütközik — észszerű és megengedett dolog. A kereszténység nem buddhista életgyűlölet, sem nem pessimista harc a boldogság őszöne ellen. Az önmegtartózkodás, az élet örömeiről való lemondás nem cél, csak eszköze az erénynek, vagy a felebaráti szeretetnek.

Az élet örömei tehát lehetnek közelebbi,

* Felolvasott a budapesti katolikus körnek f. hó 8-án rendezett felolvasó-estélyén.

másodrendű czélok, de nem lehetnek az egész életnek fő czélja, az ember végeztje. Nem pedig azért, mert az élet czéljának minden emberre elérhetőnek és teljesen megnyugtatónak kell lennie.

Már pedig az, hogy az ember folytonosan és teljes megelégedésére usszék akár a testi, akár a szellemi élvezetekben, e földön teljesen elérhetetlen, és ha elérhető volna is, az embert még akkor sem boldogítaná.

Ezerféle nyomoruság dulja fel az ember földi boldogságát. Hány és hány ember van odaszegezve a kórógyhoz? Mily sokan vannak kiknek az élet csak éhséget, rongyos ruhát, hideg szobát, verítékekkel áztatott munkát juttat, de élvezetet semmit?! Mennyi lelket sujt le a csalódás és méltatlanság? hány szív szakad meg bánatában? Ha tehát az élet célja az élvezet, akkor e szerencsétlenekre nézve nincs elérhető életeztél, nincs más hátra, mint a kétségbeesés.

És ha a kiáltó nyomoruság talán csak az emberiség kisebb részének sorsa is, annyi bizonyos, hogy még a szerencse kegyeltjeinek életében is sokkal több a fájdalom, mint a gyönyör. A rózsák mellett tövissek teremnek, az öröm nagyon hamar örömmé válik. Az élet mindenkire siralomvölgye, de nem a gyönyörűség paradicsomkertje.

Nem is fog a világ soha sem oda fejlődni, hogy ez az állapot lényegesen javuljon. Sőt tekintve azt, hogy az emberi nem rohamosabban szaporodik, mint az anyagi javak: attól kell tartani, hogy a nyomoruság idővel még növekszik, s az élvezetekért és azok eszközeiért folytatott küzdelem a műveltség haladásával még elkeseredettebbé válik.

De tegyük fel, hogy vannak vagy lehetnek emberek, kiknek semmi sem fáj, hanem folytonosan élvezetekben usznak. Talán ezek mégis boldogok? Kérdezzük meg csak őket és az emberi természetet.

Salamon király bölcs volt, hatalmas volt, gazdag volt; ki is vette részét az élet örömeiből: királyok jártak háza fényének csodájára. És miután sorba izelt minden örömet, elkese-redve így kiáltott fel: hiúságok hiúsága, és minden csak hiúság! Nagy Sándor meghódította a félvilágot és boldogtalannak érezte magát, mert a másik felét nem bírhatta. III. Abderrahman mór kalifa minden áron boldog akart lenni; módjában volt, tehát megszerzett magának minden örömet, amit csak a világ adhat. Így élt gyönyörökben uszva évtizedeken át. És visszatekintve elmúlt életére, alig husz napot talált benne, melyen magát boldognak érezte. De nem is kell a multban keresni példákat. Századunkban is nem egy megrendítő tragédia juttatta eszébe a világnak, hogy a hatalom, fény, gazdagság nem jelent mindig boldogságot, s a viharok a cédrusfákat sem kimélik. Isten nem akarja, hogy e földet nagyon megszeressük.

De már maga az emberi lélek is úgy van alkotva, hogy az élvezetek azt állandóan ki nem elégítik, sőt utoljára a testet, lelket kifárasztják, blazirttá és életunttá tesznek. Abban nagy igaza van Schopenhauernek, hogy az emberi lélek olyan, mint az inga, folytonosan ide-oda lebeg a vágy és unalom között. Ha nincs meg, amit kíván, a vágyak kínozzák; ha eléri, amit kívánt, ráunik, megundorodik tőle. Minden csak addig vonzó, míg távol van tőlünk, míg vágyaink és reményeink szépre festik. Ha elérjük, oda minden inger, csalódva fordulunk el tőle, s keresünk új ábrándokat — új csalódásokat. És ha sikerül minden kívánságunkat kielégíteni, minden vágytól szabadulni: akkor a vágyak helyét elfoglalja a lelki üresség, az életunalom.

Még hozzá az öröm rózsái ideig-óráig tartanak: csapások, betegség, öregség elhervasztják azokat, és minden bizonynyal létarolja őket a halál. Már pedig az oly öröm, melynek végét előre látjuk, gyötör, nem boldogít; s minél nagyobb a gyönyör és minél jobban hozzáért szí-vünk, annál keservebb elszakadni tőle.

Különbben is csak törpe, üres, hitvány lélek az, melyet az élet örömei kielégítenek. Gondolkodó ész, nemes szív mint a kaliczkába zárt kőszáli sas, érzi börtöne korlátait, s a fogság kényelmében soha sem talál kárpótlást az ég felé való szabad röpítésért. Az ember testből és lélekből áll; főbb és halhatatlan része a lélek. Teljes boldogsága, életeztje tehát

nem lehet egyik és pedig alábbvaló, mulékony részének java, hanem csak lénye nemesebb részének boldogsága.

És hova is vezetne a korlátlan élvhajhászat? Nem is szólva arról, hogy az egyént testileg, lelkileg tönkreteszti és olaljasítja: mi lenne akkor, ha az emberiség nyomorult része a menyország helyett követelni kezdené a földi paradicsomot? Ha az élet célja és az ember legfőbb java az élvezet, ennek eszköze pedig a pénz: akkor a szocziálistáknak és anarhistáknak teljesen igazuk van; mert az élet célja mindenkinek nyitva kell hogy álljon. Addig míg a nyilvános és magán életben a ker. elvek uralkodtak, míg a jelen életet csak a jövő életre való készületnek tekintették, ameddig a szegénység és szenvedés csak biztosabb ut volt az ég felé: addig joggal lehetett a szegénytől lemondást, a polgártól áldozatot követelni. De ha a társaság és egyesek sirontuli életet és maguk felett álló isteni törvényt nem ismernek: akkor nincs értelme az önzetlen polgári erénynek, nincs rugója az áldozatkészségnek, nincs más támasza a rendnek és törvénynek, mint a fegyveres erő. De kérdés, hogy ezzel meddig lehet majd összetartani az erkölcsi kötelekeiből megfosztott társadalmat s majd megválik, hogy a puszkapornál nem lesz-e erősebb a dinamit.

Az élvezet tehát elérhetetlen, ki nem elégitő, lealacsonyító, sőt veszedelmes életeztél. Belátja ezt minden komolyan gondolkodó és nemesebben érző ember. Azért sokan magasabbra emelkednek: eszményi javakat, ideálokat állítanak az ember elé életeztél és boldogság gyanánt.

(Folyt. köv.)

NAPTÁR.

— Március 9. —

Szombat, Róm. kath. Francziska. Prof. Francziska. Gör. kel. febr. 25. Taráz. Izr. Adar 13. S. Thezave.

Nap kel 6 óra 11 p., nyug. 5 óra 40 perc. Hold kelte 3 óra 32 p., nyug. 5 óra 29 perczkor.

Márcz. 9. A Sebes-Körös vízszab. és ármentesítő társulat ülése.

„ 10. A nagyvárad takarékpénztár közgyűlése.

„ 10. Izr. álarozs-bál a Fekete Sasban.

„ 11. Megyei közigazgatási bizottsági ülés.

„ 13. A »Szabadság« sajtópöre.

„ 14. Városi közgyűlés.

„ 14. Turolla Emma hangversenye a Sasban.

„ 20. Megyei közgyűlés.

„ 24. Nagyvárad szőlőbirtokosok közgyűlése.

UJDONSÁGOK.

Lapunk egyes számai a következő üzletekben kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése Fő-utca,
Sonnenwirth-féle bazárban Fő-utca,
Sonnenfeld Adolf papírkereskedésében Fő-utca,
Kádár és Kiss czégnél Kishid-fő,
Kutasi D. papírkereskedésében Uri-utca,
Pauker Dániel papírkereskedésében Kis-piacz,
Reich Sándor vegyeskereskedésében Szent-János-utca,

Mezey János fűszerkereskedésében Körös-utca.
Reich Antal kereskedése Nagy-Fürdő-utca.
Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadtnak.

* **A király köszönete.** A belügyminiszter körrendeletileg értesítette a városi törvényhatóságot, hogy Ő császári és apostoli királyi Felsége a szeretet és ragaszkodás azon nyilvánulásáért, melyek Albrecht főherceg elhunyt alkalmából tanusított általános részvétben és gyászban nyertek kifejezést, köszönetét nyilvánította.

* **Pápai trónálló.** Steiner Fülöp, székesfehérvári püspököt, volt nagyvárad kanonokot, ki most indult haza Rómából, mint örömmel értesülünk, Ő szentsége pápai trónállóvá nevezte ki. Őszintén gratulálunk mi is az új kitüntetéshez.

* **Március 15-ike a jogakadémián.** A helybeli jogakadémia hazafias polgárai évenként mindig fényesen szokták megülni március idusát. Az idén is szavatokkal és a nagy napot méltató emlékbeszédekkel fogják megünnepelni az emlékeztető napot, melynek végleges programját ma délelőtt fogják megállapítani, úgy hogy azt csak holnapi számunkban közölhetjük!

* **Jótekonny főpap.** Dessewffy Sándor, csanádi püspök értesülvén a csanádvarmegyei Sámson község lakosságának inséges helyzetéről, a szegény nép élelmézésére 200 forintot adományozott.

* **Tanácsülés.** Nagyvárados tanácsa ma délelőtt 10 órakor ülést tart, melyen a legközelebbi közgyűlés elé terjesztendő néhány ügy fog tárgyalatni.

* **Kossuth Lajos halálának évfordulója.** Márczius 20-án délelőtt, Kossuth Lajos halálának évforduló napján, a budapesti egyetemi ifijuság testületileg vonul ki a kerepesi-uti temetőbe Kossuth Lajos sírjához, amelyre koszorút tesz. Az évforduló méltó módon való megünneplése czéljából rendező bizottság alakul vasárnap délután két órakor a Rákóczy-tér és József-körút sarkán levő Halász-féle vendéglőben. A budapesti asztaltársaságok elnökei tegnap este tartott ülésükön kimondták, hogy csatlakoznak a mozgalomhoz. Illyés Bálint országgyűlési képviselő megígérte az előkészítő bizottságnak, hogy a gyásznapra alkalmi ódát ír. A kigyó-utca 3. szám alatt levő rendező bizottsági irodában tizennyolcz egyesület jelentette ma be, hogy részt vesz a gyászmenetben. Rácz Pali felajánlotta, hogy a menetben zenekara díjmenetesen fog gyászindulókat játszani.

* **Belopotoczky tábori püspök adománya.** A tegnapi napon Belopotoczky Kálman tábori püspök 50 frtot küldött be szerkesztőségünkbe a szent-Vinze intézeti népkönyhszáma számára. Az adományt rendeltetési helyére juttattuk. Ezen összeggel a népkönyhszáma gyűjtött adományok összege 350 frtra emelkedett.

* **A zálogházak és a szegények.** Egy fővárosi uri ember praktikus és humánus eszmét pendített meg arra vonatkozólag, hogy a zálogházakra utalt szegény emberek miképpen válthatnák ki könnyebb módon az elzalogosított tárgyakat. A szegény és mindennapi keresetre utalt ember — így szól a szegények barátja — az elzalogosított tárgyak nagy részét azért nem válthatja vissza, mert a zálogbárcza tulajdonosa a legtöbb esetben nem rendelkezhetik egyszerűre a kiváltásra szükséges egész összeggel. Napról-napra, hétről-hétre pedig az összeget részletekben összekuporgatni, hogy a kiváltása kellő időben megtörténhessék, nagy önmegtadással jár és az összegyűjtött pénznek az említett czélra való megtakarítása, bizonyos lelki erőt kíván. Az eszme tehát abból állana, hogy a zálogbárczák hátlapjára a zálogjegy tulajdonosa levél, vagy okmánybélyeget ragasztasson, bármikor rendelkezik is valamely csekély összeggel épen úgy, mint a postatakarékpénztári könyvecskébe. Így a tartozást könnyebben törlesztheti. Az eszme bizonyára elég humánus arra, hogy figyelembe vétethessék.

* **Negyven évig szolgálta a várost.** Cseh Zsigmond városi árvaszéki ülnök tegnap töltötte be közszolgálatának 40 éves évfordulóját. Az érdemekben megőszült tisztviselőt az épen tegnap tartott árvaszéki ülésben tisztársai melegen üdvözlötték.

* **Apponyi és Ugron ünneplése.** A képviselőház ellenzéke közös lakomára gyűlt össze a Hungáriában Apponyi Albert gróf és Ugron Gábor tiszteletére, annak a diadalnak alkalmából, melyet a két vezér országgyűlési beszédével aratott.

* **Két lövésre — tizenegy vaddisznó.** A legőregebb vadászok és vaddisznók sem emlékeznek ahhoz fogható vadászserencsére, a milyen erdélyi hiteles vadászkrónikásunk szerint Sántha Albert szentháromsági földbirtokost, Maros-Torda vadjainak egyik legfélelmesebb üldözőjét érte. — A napokban, amint vadászni járt a maros-tordai erdőségekben, három vaddisznóval találkozott és mint kitűnő vadászemberről egyéb fel sem tehető, kettőt közülök két lövésre egy pillanat alatt leterített. Mialatt a harmadik nyomtalanul elmenekült, megvizsgálták az áldozatokat és kiderült róluk, hogy egymagukban voltaképen

tizenegy vaddisznót képviselnek. Az egyik közülök ugyanis anya-vaddisznó lévén, közel volt ahhoz, hogy kilencz ifju vaddisznónak adjon életet s éppen a legválságosab órában érte a szerencsés vadász kegyetlen golyója. Így lőtt Sántha Albert két lövésre tizenegy vaddisznót — és lőtt volna kerek számmal huszat, ha véletlenül a másik is anyai öröme előtt állt volna és ugyancsak kilencz ifju vaddisznónak szánt volna életet.

* **Móricz Pál Nagyváradon.** Tegnapi lapunkban közöltük a Móricz Pál esőd- és bűnügyében hozott kir. táblai ítéletet, mely nemcsak Nagyváradon, hanem az egész országban élénk szenzációt okozott. Móricz Pál ez ítélet következtében a tegnap esti gyorsvonattal érkezett, hogy a további teendőket védő ügyvédjével, Rádl Ödönnel, megbeszélje.

* **Az új László-malom ügye.** Mint egy hozzánk elkésve érkezett felhívásból értesülünk, az ujonnan alakítandó »Lászlómalom« című részvénytársaság előkészítő bizottsága márcz. hó 16-án délután 4 órakor a megyeháza nagytermében tartandó értekezletre hívta össze az érdekelteket. Ajánljuk a vállalat támogatását.

* **Czimer használat.** A belügyminiszter tegnap közölte a város közönségével azon czégek névjegyzékét, a melyek a magyar korona országai egyesített czimerének használatára engedélyt nyertek; az engedményesek közt van a Walsér Ferencz-féle részvénytársaság is, mely vízvezetéki művünket építette.

* **Uj posta hivatal.** A m. kir. posta- és távirada igazgatóság értesítése szerint Biharvármegye »Köt« nevű vasutállomásán folyó évi márczius hó 11-én posta hivatal lép életbe, mely postai összeköttetését a Nagyvárad-Gyoma 164. és Gyoma-Nagyvárad 164. számú kalauz-posták útján nyeri, s megnyitása napjától kezdve mint a posta takarékpénztár közvetítő hivatala is működik. A posta hivatal forgalmi körébe, Köt, Czirkó, Halas, Kertmag, Kisbánom, Nagybánom, Szilárd és Szöcskőd puszták osztatnak be.

* **Mirtus helyett kukoriczahéj.** Pécskáról írják: Pécskán sok a szerelmes, férjhez menni akaró leány, de annál kevesebb a házasságra vágyó legény, ennél fogva a leánygazdag Pécskán csak kevés leány kerülhetett fejkötő alá. Néhány héttel ezelőtt valami furcsa babona kezdett a leányok közt elterjedni, és pedig az, hogy ha kukoriczahéjből font koszorúval díszítik fel magukat, akkor nemsokára férjhez mennek. — A kukorica-koszorúnak csakugyan meg volt az eredménye, mert az elmúlt farsang idején nem kevesebb mint kilenczvenhárom leány cserélte fel a kukorica-koszorút a mirtus-koszorúval.

* **Védekezés az árvíz ellen.** Nagy Márton, a nagyszalontai járás főszolgabírója tegnap táviratilag jelentést tett Biharvármegye alispáni hivatalához, melyben tudatja, hogy a Fekete-Körös rohamosan árad. A kellő intézkedéseket megtette arra nézve, hogy a folyómenti községek veszély esetén védelmet nyerjenek. Ezzel kapcsolatban megemlítjük, hogy az ország különböző részében szintén nagy áradások és hóesések vannak és a vízmenti lakók remegve várják, hogy minő lefolyása lesz a szokatlan zord időjárásnak.

* **Ujabb vámmenteség.** A kereskedelmi miniszter tegnap érkezett leiratában a mezőgazdasági üzem folytatására szolgáló fogatokat vámmenteseknek nyilvánította az esetre, ha tényleg az említett czélból közlekednek.

* **Hóhérnak nem ad szállást.** Bali Mihály uramnak egy kis kellemetlensége is volt Szatmáron, a hová a négyzseres rablógylkos Francz Pál kivégezése miatt kellett elrándulnia vendégszerelésre. A hóhér — mint onnan írják — Szatmárra érkezve, a Károlyi házhoz czimzett fogadóba szállott, de még meg sem melegedhetett, máris kijelentették neki, hogy hóhérnak nem adnak szállást. Szegény Bali már megjéjt, hogy hajlék nélkül marad, de csak-

hamar megvigasztalódott, mert a Söresarnok vendéglőse azzal felelt a Károlyi-ház tulajdonosának udvariatlanságára, hogy meghívta Balit ebédre. — Szállást pedig a Hungáriában kapott a hóhér két segédével együtt.

* **A lefokozott tüzérhadnagy.** A Kossuthgyász miatt lefokozott Leopold fővárosi tisztviselő és volt tartalékos tüzérhadnagyot megidéztek a soroksári-utcai katonai ügyosztályba, hol mint al-ágyusnak állították ki katonakönyvét s e czélból új személyleírást vettek föl róla. Leopoldot, mint al-ágyust, a kassai 5. számú tüzérezredhez osztották be, hová még ezidén bevonul.

* **Egyiptomi szembetegség H. K. Kovácsiban.** Tudósítónk írja, hogy ezen veszélyes betegséget még a múlt hónapban észlelték Ertséy Géza tanyájára újévkor költözött egyik béres-családon, de eddig még semmi óvintézkedés sem történt. Azt hisszük, hogy levelezők csak hirtelleg alapján szólal fel a hatósági nem törődés ellen, mert lehetetlennek tartjuk, hogy egy a tiszti orvos, mint a jegyző a szigorú miniszteri rendelet daczára intézkedés nélkül hagyta volna ezt a ragályos kórt vándorutjára kelni.

* **Ki tartozik a vízvezetéki kut szivattyuzási költségét viselni?** Ezen kérdés eldöntése végett a Walsér Ferencz-féle részvénytársaság kérelemmel fordult a tanácshoz s a saját részéről ez ügyben szakértőtől Lorenc Viktor budapesti magán mérnököt nevezte meg. Az ügy legközelebb a vízvezetéki bizottság tárgyalása alá kerül.

* **Tengerre magyar!** A fiumei hadtengerészeti akadémiában 1895—96-iki iskolai év kezdetén mintegy 30 egészen ingyenes és féldíjmentes kincstári, illetőleg fizetéses és alapítványi hely fog betöltetni, melyre a pályázati határidő f. évi július 31-ig van kitézve; a kérvények a közös hadügyminiszterium tengerészeti osztályához küldendők. A részletes pályázati feltételek a város katonai ügyi osztályánál az érdekeltek által megtekintethetők.

* **A belvárosi plébánosválasztás.** A belvárosi róm. kath. hívek 1050 aláírással ellátott kérvényt adtak be a fővároszhoz, Kirner Károly káplánnak plébánosválasztása érdekében. A tanács elhatározta, hogy e kérvényt, a primás bemutató levelével együtt a közgyűlés elé fogja terjeszteni.

* **Nótázás nélkül nincs sorozás.** Tegnap már kora reggel hosszú sorba fogózva, végig ordították a kispiacot a huszár-, tüzér- és bakajelőlték. Az utcahosszat harsogó nótázásnak csak akkor szakadt vége, mikor a nagyvárad központi főszolgabíró irodavezetője egy bérkocsin hajtatott a tűzoltó-örtanyára, ahol a sorozás tegnap kezdetét vette. Hogy miért szakadt vége, azt is megmondjuk. Azért, mert a bakon ágaskodott az a mérték, mely alá a vitézjelölteket állítani szokták. Ezt látták meg a busulva mulató magyarok és menten befagyott a szájuk, már tudniillik azoknak, akik a »gyöngy-élettel« fáznak. A neki szánt legények meg is fenyegették, csak az a kérdés, hogy közülök hányan távoztak alóla ama hangzatos kijelentés kíséretében, hogy »tauglich!«

* **Klasszikus minták.**

Éjjel minden napfényre jött.

A halott Károly névre hallgat.

A csatatért a sebesültek és halottak sokasága borította, kik mindnyájan segítségért kiáltottak.

Fejét lehajtva az esti fellegeket nézte.

A bizottság 200 czipőt osztott szét, melyekkel sok könyvet száritott föl.

* **Pótajánlat a városi középületek vezetőinek elkészítésére.** Vicsai István helybeli jóhírű lakatos-iparos kérvényt adott be a város tanácsához, melyben az alapon, hogy a város középületeibe bevezetendő vízvezetési felszerelésekre oly kedvező eredmény éretett el, az ő multkori pótajánlata folytán neki köszönhető, azon kérelmét adja elő, miszerint — tekintettel az ő és legelőnyösebb ajánlattevő Klell Béla ajánlata közt levő csekély 0.5% különbözetre, 2.46% engedmény mellett neki adassék ki. A tanács holnap fogja tárgyalni ezen kérvényt a többi ajánlatokkal együtt.

* **Esküvő.** Neufeld Béla, Nagyváradon előnyösen ismert táncmester folyó hó 17-én délelőtt esküszik örök hűséget Fehér Izrael nagyvárad kereshető szép és művelt leányának: Ottilia kisasszonynak az örömszülők lakásán,

* **Egy király 47 frt havi fizetéssel.** Már nemcsak a hivatali kezelő- és segéd-személyzet díjnokok kérnek fizetésjavítást, hanem a királyok is. Dina Salifu, a néger király, kit a francia kormány megfosztotta trónjától és kárpótlásul havi 100 frkot fizetett neki, azzal a kéréssel fordult most »prinzipálisához«, hogy nyomoruságos civillistáját kegyesen felemelni méltóztassék. De miből is éljen a Sanyaru Vendellé ledegradált király, ha mindjárt csak néger is? Dina Salifut nemrégiben még hatalmas fejedelmeként mutatták be a párisiaknak. Tiszteletére diszlakomákat rendeztek és a boulevardok gaminjai épp úgy bögték előtte, mint később a fehér czár képviselője előtt. A fekete uralkodó megelégedetten utazott vissza a legsötétebb Afrikába, egy szép napon pedig valamelyik afrikai utazó azt a hirt hozta Franciaországba, hogy Dina Salifu ő felsége közönséges szédelő, a kinek a birodalma körülbelül olyan nagy, mint az ujjásártér Budapesten, alattvalói pedig annyian sínesenek, mint az ószerekek ugyanazon a téren. Erre nyomban megszakították vele a hivatalos érintkezést és nehogy azontul is alkalmatlankodjék a francziáknak, minden hó 1-én 100 frankot vagyis negyvenhét o. é. frtot küldtek neki.

* **A vízvezetési bizottság** tegnap d. u. ülést tartott a hozzáutalt ügyek letárgyalása véget. Először a vízvezeték átvétele alkalmával hiányzóknak talált parterőditési munkálatokat tárgyalta s a főmérnököt utasította, hogy a szükségesnek mutató munkálatok s ennek módozatait illetőleg műszaki jelentést tegyen. Moskovits Adolf és fia szeszgyárosok vízvezeték bevezetése iránti kérelmét teljesíthetőnek találta vízmérő óra alkalmazása s annak kikötése mellett, hogy vízszükség esetén csak a város által meghatározandó módon használhatja a vizet. A tüzcsepők kezelését illetőleg elfogadta a főmérnök azon javaslatát, hogy azok a tüzoltók által kezeltessenek, a mi természetesen a tüzoltók számának szaporítását teszi szükségessé. A csőhálózat kiterjesztését illetőleg véleményét csak a végelszámolása után adja meg. A házi vízvezetékek bevezetésére vonatkozó kedvezmény meghosszabbítását a f. év végeig véleményezi, de csak azon háztulajdonosok számára, kik a vizet házaikba tényleg bevezették. A szénraktárt illetőleg a kérelmező vállalatot részletes terv és költségvetés beadására utasítja s évi bérül a befektendő tőke 10%-át kötötte ki. — A szivattyu-gépek felülvizsgálatát a vékleges átvétel idejére, — a mi május hóban fog megtörténni, — halasztotta el a bizottság.

* **Templomrablók.** Szófiából írják, hogy Lompalánkában kirabolták a protestáns templomot. Két ember a mult vasárnap vagy negyven suhanczot szedett össze, akikkel együtt felfeszítették a templom ajtaját, szétromboltak mindent, amit a templom belsejében találtak és néhány értékesebb tárgyat magukkal is vitték. A hatóság elfogatta a tetteseket.

Vonatok érkezési s indulási ideje.

Érkezik:	Indul:
Budapestről 2-12, 7-08, 1-50, 7-15 — 3-46.	Budapest felé 2-25, 8-43, 11-04, 12-23, 2-26.
Kolozsvárról 2-18, 10-44, 11-41, 8-00, 8-38.	Kolozsvár felé 2-19, 7-15, 2-24, 4-00, 12-05.
Szegedről 8-30, 9-32, 5-30.	Szeged felé 4-25, 7-33, 10-15.
Aradról 9-32.	Arad felé 4-25.
Vaskóh-Belényesről 11-28, 9-07.	Vaskóh-Belényes felé 5-10, 2-10.
Gyoma-Kótról 10-10, 8-02.	Gyoma-Kót felé 7-00, 2-05.
Érmihályfalváról 8-15, 9-22.	Érmihályfalva felé 6-45, 4-40.

A fekete számok az éjjeli időt jelentik.

Lesz-e árviz?

Szeghalom, márcz 8. d. u. 4 órakor.

A Sebes-Körös vizállása Nagyváradon 0-39. Szakálnál 110 a Fokközi hidnál (Szeghalom) 344 cmt. magas. Általános apadás mutatkozik, mely apadás a legutóbbi helyen 7 centimétert teszen ki.

A Sebes-Körös folyó Szeghalomig jégmentes, azon alul pedig a jég egész mértékben borítja a folyót.

A Berettyó folyó vize Ujfalunál és Csikéknél folyton emelkedik, a mely az óriási jégpáncélt mind magasabbra emeli.

Csak Szeghalomnál mutatkozott eddig 4 centiméter apadás. — A jég az egész folyón mozdulatlanul áll. A Hármaskörösön Gyomán torlódott össze a jég. A tegnapi egész napon át szakadatlanul esett hó és a mai nap folytán tartó hideg szelek nagymértékben nehezítik az árvédelmet.

Árvízvédelmi szolgálat a Berettyó folyón most is éjjel-nappal szakadatlanul teljesítettik.

Biharvámegye segéd és kezelő személyzetének mozgalma.

— márczius 8.

Említettük már, hogy Zalavámegye segéd és kezelő személyzete az ország összes vármegyének kezelő és segéd személyzetéhez felhívást intézett egy mozgalom létesítése iránt, melynek célja lenne csekély fizetésüknek felemelése vagy legalább az állami hivatalnokok fizetéseivel való arányosítása.

E tárgyban tartott értekezlet tegnap Biharvámegye segéd és kezelő személyzete, melyen jelen voltak: Jámbor József, Láposy Lajos, Somosy Béla, Magyar Gyula, Hant Gyula, Karakas Károly, kezelők. Beóthy Zsigmond, Fekete Pál, Dobozy Miska, Szakáts Antal, Sterba Mihály, Tóth Lajos, Ravazdy Lajos, Novák Bogdán, Patzko Aladár, Szilassy György, Jámbor István, Márton István és Rafalszky Gábor irnokok.

Az értekezletre össze gyűltek Jámbor István közig. sortárnokot elnökké és Karakas Károly levéltárnokot jegyzővé választották.

Ez után felolvasták az értekezlet tárgyát képező három rendű átiratot, melyekben elpanaszolják a zalamegyeiek, hogy a vármegyei irnokoknak mily nyomasztó helyzetük van s hogy e miatt családjaikkal együtt a tisztességes megélhetés és a mindannapi kenyérért küzdenek, s hogy ezen állapoton segítve legyen, felkérlik az összes megyei segéd és kezelő személyzetet, hogy csatlakozzanak a mozgalomhoz; álláspontjukat tegyék magukévá s ezen fent elősoroltakért kitartóan harczoljanak.

Ambár göröngyös az ut, melyen e kitűzött célhoz jutni lehet, — de mégis biztos lesz a siker, ha egyesült erővel küzdenek a jobb létért. El is határozta az értekezlet, hogy a Zalavámegye kezelő és segéd-személyzete által kezdeményezett országos mozgalomhoz hozzájárulnak s elfogadják azon indítványt, hogy ez ügy érdekében az összes vármegyék kezelő és se-

géd-személyzete által egy közösen szerkesztendő kérvény a belügyminiszterhez és az országgyűlés képviselőházához küldöttségileg benyújtassék.

Végül elhatározták, hogy Biharvámegye alispánját értesítik, miszerint ezen országos mozgalomban részt vesznek s magukat a Budapestben megtartandó összerétekezleten küldöttségileg képviseltetni kívánják. — A mozgalom, melyet közigazgatási kis fizetésű tisztviselők indítottak, teljesen jogosult és hisszük, hogy felsőbb helyen figyelembe veszik a panaszokat és segíteni fognak azokat a méltányosság alapján is elosztatni.

Vidéki levelezés.

Szilágy-Somlyó, márczius 7.

Mire a »Tiszántul« 58, száma hozzánk érkezett e kérdéssel: »Lesz-e árviz?« — a krasznaparti lakosok nem nagy kedvvel felelhetik rá: »Van.«

A szeszélyes — Páris patak természetü — kis Kraszna kidagadt medréből, a város felső részén mindkét partján, beljebb a városban a balparton levő hegylánczról akadályoztatva jobb partján — egész kis tengert rögtönzött. Szerdán éjjeltájban legelőbb a vadkerti cigányokat zavarta meg álmukban a hivatlan vendég, mely tót-módra (»Fogadd be a tótot, kiver házadból«) szállást keresni küldte őket.

Reggelre már a Kraszna és a város közt fekvő »Postás«-rét is viz alá került, s e sorok keltéig (7. d. u. 2 óra) észlelhető nagyobbodás vagy apadás nélkül változatlanul tartja megszállva az elfoglalt területet.

A szilágy-somlyói választókerület függetlenségi pártjának végrehajtó bizottsága értekezletet tartott, melynek következtében a szervező gyűlés folyó hó 21-én fog megtartatni az itteni színházban.

A kaszinó a márczius 15-iki ünnepély rendezésére bizottságot küldött ki, mely megállapította az ünnepély programját s felhívást bocsátott ki, hogy a polgárság minél tömegesebben jelenjen meg.

A program részei a következők: 1. A tüzoltó-egylet az 1848—49-iki agg honvédek, a kaszinó és polgári olvasókör, az ipartestület és ifjuság és a közös ifjusági növendékek felvonulása az ünnepély helyére, a színházba. 2. Az ünnepély műsorozata: Hymnus, előadja a gimnázium dalköre, Hulinika Mihály énektanár vezetése alatt. Elnöki megnyitó beszéd, tartja Mile Mihály kir. járásbíró kaszinói igazgató. Költemény, Hamvai Sándortól, szavalja Bartha Vilma. Márczius 15. Irta és felolvassa Svai-czer Gábor városi főjegyző. Talpra magyar, Petőfi Sándortól, szavalja Török Teofil minorita rendi tanár. Szózat, előadja a gimnáziumi dalkör. 3. Tömeges elvonulás, mely közben Király Péter alkalmi beszédet tart.

r. l.

EGYLETEK.

Nagyvárad ember egy békésmegyei egyelet titkára. A békésmegyei régész- és művelődés történelmi társulat holnap tartja közgyűlését Gyulán. A közgyűlés legérdekesebb tárgya az az indítvány lesz, hogy alakuljanak át közművelődési egyletté. Békésmegyében kétségtelenül szükség van közművelődési egyletre, de kár lenne, ha e miatt a történelmi társulat megszűnnék. A közgyűlésre városunkból dr. Karácsonyi János, theol. tanár megy le, ki eddig az egyletnek főtítkára volt.

Uj temetkezési egylet. Bihar levelezőnk írja, hogy a községben temetkezési egyesület van alakulóban. E miatt gyűlést hívtak össze a község házához folyó hó 7-ére. Az egylet alakulása iránt nagy érdeklődés mutatkozik.

Uj egylet. Sarkadon az ifjuság egyeletet alakított, melynek elnökül Nagy Sándort s jegyzőül pedig Kiss Károlyt választották meg.

REGENY-CSARNOK.

Inkognitó.

Jüngst A. elbeszélése.

(9)

Fordította: Bércziházi Bérczy Margit.

— Mit tegyek fenség? A fiatal ember rokónának, fellebbvalójának tekint, s ehhez képest is bánik velem. Nem tudom hogyan változtassak rajta; nem gondolja fenség, hogy jó lenne, ha holnap közölném vele....

— Nem, semmi áron Schönfeld, nekem tetszik a szerepcsere, s én végig akarom játszani a komédiát. Nagy és édes érzélem az, hogy embernek tekintenek az emberek között, s azon tudat, hogy bármely napon levethetem az állruhát s újra Hella hercegnő lehetek, de vajon milyen képet csinálna a professor ezen átalakuláshoz? Gondolja, hogy elnémulna nevem esengése hallatára?

— Kétségen kívül hercegnőm. Ezen »roturierok«, — s Schönfeld megvetőn vonogató vállát, — »azonnal elmerülnek saját énjök semmijébe, mielőtt egy sugárka éri őket az irigylet uralkodóház diadéjéből.«

Hella gondolkodóan bólintott fejével. Oly biztosra még sem merte venni, hogy ezen ember, ki oly szabadon tekint a világra, s ki oly fesztelenül s biztosan ítél mindenről, elvakulna a hercegi fénytől. És sajtószere! Hella hercegnő még álmában is az egyszerű polgári tudással foglalkozott.

V.

Napok multak s tüntek el az Amperzövölgy felett, telve verőfényvel és illattal, s csillagfénytől ragyogó éjjelkel Hella hercegnő gyönyörűsége szűnt. Nem győzte bebarangolni e meseországot, nem birt betelni a szép Val Popeval, a kísértetiesen csöndes Missurina-tó partján való álmodozással; végre még a Boita völgybe is behatolt. Ha Schönfeld kisasszony tulságosan ki volt fáradva, a fogadós leánya szolgált vezetőül.

Gyakran megtörtént, hogy ily kalandozások alkalmával a professzorral találkozott, ki vidám fesztelenséggel szegődött mellé.

Mintegy hallgatag megegyezés folytán a három vendég megtartá rendes helyét az étteremben. Hogyné, hiszen a le s fel hullámozó utasokkal szemben a törzsvendégeknek össze kellett tartani.

— Tudom végre! — mondá egy napon Schönfeld kisasszony, midőn egyszer a Sondoo mellett sétálva a professzorral találkozott, ki szokás szerint az udvarhölgy mellett tartotta meg helyét; — Ó gymnasiumi professor. Nagy óvatossággal kísérlettem meg, hogy kivegyem belőle, melyik egyetemnél van alkalmazva, de csak folyton kitért. Épen úgy kitudott térni Németország nagyobb városainak behatóbb tárgyalása elől is. Így csak kis városban lehet alkalmazva.

— Tanító vagy nem tanító — felelé Hella hercegnő. — Ó egy művelt ember, ki a mindennaposágáig levegője felül áll. És hogy megvalljam, nekem imponál határozottságával, melylyel tulemelkedik minden személyeskedésen. Mily büntetőleg nézett reám, midőn kezem kinyújtám havasi gyopár csokra után, hogy azt elvegyem! Mily finom lovagiassággal választá ki az ön számára a legszebb szálakat, míg nekem a hulladékkal kellett megelégedni! Schönfeld, Schönfeld, mit kezdjek majd önnel, ha ismét magányos lakunkon leszünk, s ön kénytelen szeszélyeimet viselni?

— Szeretném ha már szerencsésen ott volnánk, — sóhajtott a szorongatott udvarhölgy.

— Mert bármennyire elismerem a fesztelen élet előnyeit, még sem tudok szabadulni azon gondolattól, hogy egy vulkán fölött állok, mely minden perczen a levegőbe röppithet.

— Még ma megmászom a Monte Pianót, — mondá Hella a professornak, midőn ez egy reggel szerszámaival, amint Hella a tarisznyát s kalapácsot nevezé, elébe lépett.

— Már tegnap kifejeztem önnek e fölötti aggodalmaimat, s ezt ma ismételni szeretném Stein kisasszony. Megmászása nem kevés nehézséggel mondhatnám veszélylyel jár, különösen a mult éjjeli zivatar után.

— Épen a veszély az, ami engem ingerel, s eső után remek lesz a kilátás.

A fiatal ember egy percig a merész arczoskán nyugtatá szemeit, majd így szólt Schönfeld kisasszonyhoz:

— Tisztelt kisasszonyom, ily körülmények között komolyan sürgetem, ne engedje unokahugát a Monte Pianora.

— Az én engedelmekkel biztosan nem megy. — suttogá a szegény hölgy, ki már tényleg kimeríté minden reábeszélő képességét.

— Kérem, esdem...

Hella szemei haragtól villámlottak. Lábával türelmetlenül toporzékolt.

— Ne pazarolja szavait — kiáltá élesen, — elhatároztam, hogy megyek s menni is fogok.

A professor nem tett többé ellenvetést. Mély meghajlással Schönfeld kisasszony előtt s Hella felé egy könnyű kalapemeléssel — eltávozott.

— Qu'il est drôle, ez a tudós professor ur! Ez megfordított világ kedves Schönfeld, ideje lesz, hogy ismét szerepet cseréljünk.

Stetten már messzebb volt, semhogy az utolsó szavakat érthette volna; de az éles nevetés egy oly bájos leány szájában mint Hella hercegnő, lelkében fájt neki. Folyton fülébe csengett ez a hang és sem a szellő suttogása, sem a fenyők titokzatos moraja nem volt azt képes tulhangzani.

(Folyt. köv.)

TÁVIRATOK.

Országgyűlés.

(Folytatás.)

Helfy Ignác Beöthy Ákossal szemben polemizál és azt fejtegeti, hogy az ellenzék hivatása abban áll, hogy eszmék megvalósítására törekedjék. Szerinte ezen a kormányon az ellenzék nem segíthet.

Tisza István a kiegyezésre vonatkozó szavait iparkodik Apponyival szemben kimagyarázni. Szerinte Apponyi szava az államférfi félreállításáról, ha eszméi nem valósíthatók, nem egyéb, mint romantikus frázis. Az államférfi kötelessége nem törődni a szidalmakkal. (Ellenmondás és nagy láрма az ellenzéken.)

Perczel belügyminiszter is Apponyival foglalkozik.

Sierbán nem fogadja el az első tételt sem.

Ivanka Oszkár védelmezi Apponyit Helfy csürő-csavaró magyarázataival szemben és kimutatja, hogy Apponyi a közigazgatás államosításául csak föltétlen ígérte meg a kormány támogatását és csak általánosságban addig, míg a közszabadságra a kormány — részleteiben még ismeretlen — törvényjavaslata veszélyessé nem válik. A függetlenségiék pedig belső viszonyban vannak a kormányval és bekötött szemmel ígérték meg támogatásukat.

Azután Tisza István, a fő rabulistát méltatja és azzal végzi beszédét, hogy ők méltán büszkék politikai vezérükre; a szabadelvű párt pedig csak lesütött szemekkel büszkélkedhetik Bánffy Dezsővel. (Viharos derűtség.)

Élnök az ülést 2 óraker befejezi.

A budapesti kath. kör estélye.

Budapest, márcz. 8. (Saját tudósítónk táv.) Ma este tartotta meg a budapesti kath. kör nagybőjti II-ik felolvasó estélyét. A kör dísztermet előkelő közönség töltötte meg. Különösen az arisztokrácia részéről volt nagy az érdeklődés, de nagy számban jelentek meg a tudományos világ képviselői is, úgy hogy a terem még a megnyitás előtt zsufolásig megtelt.

Az estélyt Semsey Mariska k. a. operaházi tag nyitotta meg, Tarnay A. »Üdvözlőgy Mária« s Ponulle Saint-Saëns »Inviolata« énekzámával. A művész nő üde, csengő hangjával élénk tetszést aratott.

Feszült figyelemmel hallgatták végig dr. Székely István felolvasását az élet czéljáról. A szerző komoly tárgya, érdekfeszítő modorban tartott felolvasása mély benyomást tett a hallgatóságokra. Hosszantartó taps között hagyta el székét.

Következett Takács Mihály operaházi tag, ki Beethoven »Vezeklő dal« cz. művének előadásával bezárta az estélyt. Gyönyörű bariton hangjával finom élvezetet nyújtott.

A belvárosi plébánia ügye.

Budapest, márcz. 8. (Saját tud. távirata.) Ma délelőtt küldte át a hercegprimási iroda a fővárosi tanácsnak a belvárosi plébániára beérkezett pályázatokat. A három pályázó: Krizsán Mihály józsefvárosi káplán, Kirner Károly és dr. Wagand Géza. A választás a hó végén lesz megtartva.

Szoczialista pör.

Budapest, márcz. 8. (Saját tudósítónk táv.) A tárgyalást ma délelőtt Zsarkó Ferencz vádlottnak kihallgatásával kezdték meg, ki azt vallja, hogy Póka kapitány megverte őt és ruháit letépte. Nagy János azt állítja, hogy csak a lövések után ostromolta a nép kövekkel a városházát. Kivülök még számos vádlottat kihallgattak, kik mindanyian tagadják, hogy politikai tendenciával lázították volna a népet; mindannyian csak tisztességes megélhetésre törekednek.

A Nagymargittai árvizhez.

Budapest, márcz. 8. (Saját tudósítónk táv.) Van Royen kijelentette, hogy már napok előtt kért csendőrséget, mert a baj előrelátható volt és ismerte a parasztok ellenséges hangulatát és tervét a gátszakításra vonatkozólag; pedig a község oly magasan fekszik, hogy nem is kerülhet víz alá. — A főszolgabíró azonban megtagadta a csendőri segítséget.

Atzél-Karsay párbaj.

Budapest, márcz. 8. (Saját tud. távirata.) Ma délután tartotta meg a budapesti törvényszék az Atzél-Karsay párbaj vétségének tárgyalását. A törvényszék Atzél Béla bárót a btkv. 298. §-a alapján négy havi államfogházra, Karsay Sándort pedig a 296. §. alapján pedig két havi államfogházra ítélte.

Fejedelmek találkozása.

Budapest, márcz. 8. (Saját tud. táv.) Milánói hírek szerint Umberto király az Abbáziából visszatérő Vilmos császárral e városban találkozni fog.

Osztrák miniszter-tanács.

Budapest, márcz. 8. (Saját tudósítónk táv.) A tegnapi Felső elnöklete alatt tartott minisztertanács a választási reformra vonatkozó törvényjavaslattal foglalkozott.

Az egyiptomi forrongás.

Budapest, márcz. 8. (Saját tudósítónk táv.) Angol lapok híre szerint a kairói bészülök és európai lakosok sok fegyvereket és löszert vásároltak. Általában a lakosság hangulata kevés bizalmat kelt. Izmail basa temetése alkalmával az angol katonaság nagy erővel fog kivonulni.

Közgazdaság.

Nagyvárad város szőlőtulajdonosai és vinczellérei kereseti adó ügyében.

3070/1895.

Hirdetmény.

Nagyvárad-Ujváros, Olaszi, Váralja, Velenze, Csillagváros, Külváros, és a hegyen lakó szőlőtulajdonosok és vinczellérekre vonatkozó s a kir. pénzügyigazgatóság érvényesítésével el látott I. II. osztályu keresetiadó kivetési lajstromok az 1883. évi XLIV. t. cz. 16. §-a értelmében 8 napi közszemlére vagyis folyó évi márczius hó 10-ik napjától 18-ik napjával bezárólag a városi adóhivatal 10-ik számú szo-

bájában azon figyelmeztetés mellett tétetnek ki, miszerint érdekelt adókötelesek a jelzett lajstromokban terhükre előírt adót megtekintetik s ez ellen netaláni felszólamlásukat azon adózók, kik adóval már a múlt évben is megróva voltak, a lajstromoknak közzétételét követő 8 nap alatt, míg ellenben azok, kik a kivetési lajstromban megállapított adóval a kivetés évében első ízben rovattak meg, adótartozásuknak adókönyvecskéjükbe történendő bejegyzését követő 15 nap alatt a kir. pénzügyigazgatósághoz benyújthatják.

Nagyvárad, 1895 márcz. 7.

Bordé Ferencz,
adóügyi tanácsos.

Nagyvárad kereskedelmi és iparkamara.

1176/1895.

Értesítés.

A kereskedelmügyi m. kir. miniszter ur leirata értelmében van szerencsénk az érdekelt körök tudomására adni, hogy a bordeauxi »Siceti Philomateque« által borkiállítás bejelentési határidejét f. évi márczius hó 1-ig meghosszabbítja.

Nagyvárad, 1895. márczius hó 3-án.

A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara:

Janky József s. k., *Dr. Sarkady Lajos s. k.*
elnök. titkár.

Illetékesség kérdése a mezőgazdasági törvény végrehajtása körül. A földmiv. miniszter körrendeletében felhívta a törvényhatóságokat, hogy az alantas hatóságait utasítsa, miszerint oly esetekben, midőn a mezőgazdasági

törvény alapján bizonyos ügyben magukat tartják illetékeseknek, ezen illetékességüket a bíróságokkal ne egyszerű átiratban, hanem szabályszerűen hozott s kellően indokolt határozatban tudassák.

Beviteli tilalom. Békés, Bács-Bodrog és Tolna vármegyék, továbbá Zombor, Ujvidék, Szabadka, Kecskemét és Czegléd városok területéről a hasított körmű állatoknak Alsó-Ausztriába való bevitelére a ragadós száj és körömfájás behurcolásának veszélye miatt megtiltatott.

Kinestári lovak kiosztása. A körös melletti lovaskaszárnnyában 60 drb katonai kinestári ló fog kiosztatni vállalkozóknak, melyre 10-ikéig jelentkezhetnek az érdekeltek.

Vásár áthelyezés. A Kolozs-Monostoron évenként május hó 5-ikén tartatni szokott országos juhvásár, ezen kisközségnek Kolozsvár városába történt átkelezése folytán, 1895. évtől kezdve a kolozsvár városi baromvásártérre helyeztetett át.

A budapesti termény-tőzsde forgalma

1895. márcz. 7.

I. Készaru üzlet. Készbuzáért ma 2-5 krral magasabb árak voltak elérhetőek, a mennyiben a kínálat nem felelt meg malmaink élénk vételkedvének. Az eladott 35.000 q. hazai buza közt szerepel 18.000 q. délvideki buza, mely tavaszi szállításra köttetett.

Idegen buzában nem volt forgalom. Rozs irányzata tartott. Elkelt: 360 q. 5.55 frt, 2000 q. 5.50 frt, 2000 q. szokványáru 5.45 frton helyben.

Arpa irányzata változatlan. Tengeri irányzata szilárd 6.40-6.50 forinton jegyez Köbányán.

Zab irányzata szilárd. Eladott: 100 q. 6.60 frt, 200 q. 6.50 frt, 100 q. 6.35 frt készpénzfizetés ellen.

II. Határidő üzlet. New-York és Páris alacsonyabb árakat jeleztek ugyan, de a délelőtti folyamában teljes hausse fejlődött ki búzában 6-8 krnyi, rozsbán 6 krnyi, tengeriben 4-5 krnyi, zabban 6-7 krnyi és káposztarepezében 10-10 krnyi áremelkedést létesítvén.

Délután az égboltozat kitisztulására és némi napi realizációk folytán az irányzat nyugodtabb jelleget öltött és az árak 3-5 krral olesőbbodtak.

Előfordult kötések: buza tavaszra 6.76-6.82 frt, buza őszre 6.80-6.97 frt, rozs tavaszra 5.49-5.56 frt, tengeri máj.-jun. 6.25-6.29 frt, zab tavaszra 6.21-6.26 forint, káposzta-repcze augusztus-szeptemberre 10.80-10.90 forint.

Sertés-üzlet.

Köbánya, márcz. 7. Készlet: 118.982 drb. Urasági öreg kövér I. rendű: 46-47 kr.; közép: 46-47 kr.; süldő kövér: 48-49 $\frac{1}{2}$ kr.; sovány: 46-47 kr.; Román: —; Szerb kövér 45-46 kr.; könnyű 44-45 kr. A hizott sertés üzlet irányzata: változatlan.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1895. márcz. 8-án.

Magyar aranyjáradék 4%	— — — —	124.—
Magyar koronajáradék	— — — —	99.—
Magyar vasúti kölesön aranyban 4 $\frac{1}{2}$ %	— — — —	127.50
Magyar vasúti kölesön ezüstben 2 $\frac{1}{2}$ %	— — — —	104.50
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	— — — —	125.50
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	— — — —	98.—
Italmérségi jog megváltási kötvény	— — — —	101.25
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	— — — —	98.25
Magyar nyeresémi sorsjegy-kölesön	— — — —	162.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölesön	— — — —	152.75
Osztrák járadék papírban	— — — —	101.25
Osztrák járadék ezüstben	— — — —	101.25
Osztrák járadék aranyban	— — — —	125.—
Osztrák korona járadék	— — — —	101.—
1860. osztr. államsorsjegyek	— — — —	157.50
Osztrák-magyar bankrészvény	— — — —	1077.—
Magyar hitelbank részvény	— — — —	455.50
Osztrák hitelintézet részvény	— — — —	388.30
Osztrák-magyar államvasúti részvény	— — — —	393.—
20 frankos arany (Napoleond'or)	— — — —	980.—
Német birodalmi márka	— — — —	60.45

Szent László-nyomda-részvénytársaság

Nagyváradon, Apáczá-utca 3. szám.

Ajánlja magát a nagyérdemű közönségnek mindennemű könyvnyomdai munkákra úgy mint:

Napi és heti folyóiratok, irodalmi művek, iskolai értesítők, úrlapok, rovatos ívek, továbbá diplomák, részvények, oklevelek, bizonyítványok, eljegyzési és esketési kártyák; névjegyek, gyászjelentések, bál meghívók, tánczrendek, számlák, árjegyzékek, körlevelek, jegyzői, ügyvédi és közjegyzői nyomtatványok, valamint falragaszok legizlésesebb kivitelben való előállítására, úgy fekete mint színes nyomással a legjutányosabb árak mellett.

Raktáron tart egyházi nyomtatványokat, u. m.: **Kereszteltek, Egybekeltek és Meghóltak anyakönyve, ezeknek kivonati ívei, Templomszámadási ívek, Bevétel- és Kiadás, Alapítványi jelentések,** stb. stb.

Megrendeléseket elfogad a nyomda üzletvezetője.

A nyomda egészen újonnan a legdivatosabb és izlésesebb betűkkel, valamint légszesz-motorral van felszerelve és elsőrendű munkaerők fölött rendelkezik.

Mindezeknél fogva vagyunk bátor vállalatunkat a t. cz. közönség szives pártfogásába ajánlani és maradunk

Kiváló tisztelettel

Nagyvárad, 1894, deczember hóban

A Szent László-nyomda-részvénytársaság.

(5) 0-26

—••• Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek. •••—